

Bruselj, 29. maj 2018
(OR. en)

9507/18

RECH 241
COMPET 384

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	29. maj 2018
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	8940/1/18 REV1 RECH 183 COMPET 310
Zadeva:	Sklepi Sveta o hitrejšem kroženju znanja v EU

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o hitrejšem kroženju znanja v EU, ki jih je Svet sprejel na 3620. seji 29. maja 2018.

SKLEPI SVETA

HITREJŠE KROŽENJE ZNANJA V EU

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB OPOZARJANJU NA:

- cilj Unije, da z vzpostavitvijo evropskega raziskovalnega prostora, ki omogoča prosto kroženje raziskovalcev, znanstvenega znanja in tehnologije, okrepi svoje znanstvene in tehnološke podlage;
- sklepe Evropskega sveta z zasedanja 13. in 14. marca 2008 s pozivom državam članicam in EU, naj oblikujejo "peto svoboščino" in tako odpravijo ovire za prosti pretok znanja¹;
- sklepe z dne 29. maja 2015 o odprtih, podatkovno intenzivnih in omrežnih raziskavah kot gonilni sili za hitrejše in širše inovacije², v katerih je Svet izrazil mnenje, da bi lahko z odprtim dostopom do raziskovalnih podatkov še povečali učinkovitost porabe javnih sredstev, ter poudaril, da bi lahko z dostopnimi in interoperabilnimi podatki, ki jih bo mogoče najti, oceniti in ponovno uporabiti, znatno povečali inovacijski potencial in ustvarili nove poslovne priložnosti;

¹ Dok. 7652/1/08.

² Dok. 9360/15.

- sklepe z dne 27. maja 2016 o prehodu na sistem odprte znanosti³, v katerih Svet ugotavlja, da bi bilo treba, kolikor je mogoče in ustrezno, odpraviti nepotrebne pravne, organizacijske in finančne ovire za dostop do rezultatov javno financiranih raziskav, da bi omogočili optimalno izmenjavo znanja, pri čemer je treba ustrezno upoštevati potrebo po uporabi rezultatov; [...] v katerih Svet poudarja, da bi temeljno načelo ponovne uporabe raziskovalnih podatkov moralo biti „odprto, kolikor je to mogoče, zaprto, kolikor je to potrebno“, in v katerih je poudarjen pomen zagotavljanja dolgoročne vzdržnosti raziskovalne infrastrukture ter izražena zahteva po ciljno usmerjenem akcijskem načrtu;
- sklepe z dne 27. maja 2016 z naslovom „7. OP in perspektive za prihodnost: naložbe v raziskave in inovacije za zagotavljanje rasti, delovnih mest in rešitev za družbene izzive“⁴, v katerih Svet opozarja, da bi si Komisija in države članice morale prizadevati za boljšo uporabo drugih skladov EU pri podpiranju projektov na področju raziskav in inovacij ter zagotavljanju naknadne uporabe rezultatov raziskav pri tržnih proizvodih, storitvah in socialnih inovacijah;
- sklepe z dne 27. maja 2016 o raziskavam in inovacijam prijazni zakonodaji⁵;
- sklepe z dne 29. novembra 2016 o ukrepih za podporo raziskovalcem na začetku poklicne poti, povečanje privlačnosti znanstvenih karier ter spodbujanje naložb v človeški potencial na področju raziskav in razvoja⁶, v katerih Svet poudarja, da je treba novim generacijam raziskovalcev zagotoviti ustrezne spretnosti in znanja, pri čemer je treba pozornost nameniti uporabi digitalnih tehnologij, podjetništvu in prenosu znanja ter raziskovalni integriteti in odprti znanosti;

³ Dok. 9526/16.

⁴ Dok. 9527/16.

⁵ Dok. 9510/16.

⁶ Dok. 15013/16.

- sklepe z dne 1. decembra 2017 z naslovom „Od vmesne ocene programa Obzorje 2020 k devetemu okvirnemu programu“⁷, v katerih Svet izpostavlja, kako pomembna sta učinkovito razširjanje in izraba raziskovalno-inovacijskih rezultatov, priznava, da je evropska konkurenčnost odvisna od učinkovitega kroženja novih zamisli in znanj med raziskavami, industrijo in izobraževanjem, ter poudarja, kako pomembno je izboljšati sinergizem med različnimi finančnimi viri EU;
- mnenje Odbora za evropski raziskovalni prostor in inovacije (ERAC) z dne 7. junija 2017 o vmesni oceni programa Obzorje 2020 in pripravah na prihodnji okvirni program (OP)⁸, v katerem ERAC ugotavlja, da OP učinkuje na široki paleti področij, od znanosti do družbe, od gospodarstva do kulture, vendar hkrati meni, da je „paradoks produktivnosti“⁹, ki ga opazamo v Evropi, deloma posledica počasnega prenosa inovacij v družbo;
- Sporočilo Komisije z dne 11. januarja 2018 o vmesni oceni programa Obzorje 2020: zagotavljanje čim večjega učinka raziskav in inovacij v EU¹⁰, v katerem je poudarjeno, da je treba izkoristiti napredek na področju proste dostopnosti znanstvenih publikacij in podatkov, nastalih v okviru programa Obzorje 2020, širši znanstveni skupnosti in javnosti;
- priporočila skupine inovatorjev na visoki ravni za ustanovitev Evropskega sveta za inovacije, v katerih je poudarjeno, da je treba omogočiti hitrejše prevzemanje znanja;
- prispevke Komisije ter Evropskega strateškega foruma za raziskovalne infrastrukture (ESFRI) in drugih ustreznih deležnikov k razpravi o dolgoročni vzdržnosti raziskovalnih infrastruktur ter seznanjanju z razpravo o prednostnih ukrepih med konferenco bolgarskega predsedstva o vodilni pobudi „Raziskovalna infrastruktura po letu 2020 – vzdržen in učinkovit ekosistem za znanost in družbo“ –

⁷ Dok. 15320/17.

⁸ Dok. ERAC 1207/17.

⁹ Evropska komisija: *The economic rationale for public R&I funding and its impact* (Gospodarski razlogi za javno financiranje raziskav in inovacij ter njihovi učinki), 2017.

¹⁰ Dok. 5271/18.

Prenos znanja za maksimalni učinek raziskav in inovacij

1. MENI, da mora EU v celoti izkoristiti ustrezno znanstveno in tehnološko znanje, ki ga ustvarja, ter zagotoviti učinkovitejše prenašanje rezultatov znanstvenih in inovacijskih projektov [...] v družbo in industrijo ter tako zagotoviti maksimalni učinek naložb v raziskave in inovacije ter še povečati dodano vrednost okvirnega programa za EU; POUDARJA, kako pomembno je podpirati temeljne raziskave, kolaborativne znanstvene in inovacijske projekte in inovacije, predvsem pri ustvarjanju podlage za nove rešitve in krepitvi inovacijske moči Evrope, ter inkrementalne in prelomne inovacije in raziskave od spodaj navzgor, tudi s strani MSP;
2. POZIVA Komisijo, naj razvije okvir za spremljanje in ocenjevanje za naslednji okvirni program, tako da bo mogoče spremljati kratko-, srednje- in dolgoročni napredek pri ustvarjanju učinkov na programski ravni; MENI, da bi bilo treba pristop za zagotavljanje večjega učinka in pospeševanje inovacij prilagoditi posebnostim vsakega instrumenta;
3. PRIZNAVA ključni pomen kroženja in prenosa znanja za učinkovit evropski raziskovalni prostor; POUDARJA, kako pomembne so pionirske raziskave, ki izhajajo iz vedoželjnosti, za razvoj prelomnega znanstvenega in inovacijskega kapitala; OPOZARJA na osrednjo vlogo, ki jo ima pri tem Evropski raziskovalni svet, ki spodbuja take raziskave, ter na prispevek ukrepov Marie Skłodowske-Curie h kroženju in prenosu znanja v EU; SPODBUJA Komisijo, naj še bolj okrepi ta instrument, ki podpira znanstveno odličnost raziskovalcev in kroženje znanja v EU;

4. POZIVA države članice, naj si bolj prizadevajo za preučitev in izmenjavo najboljših praks za prenos znanja, npr. z optimiziranjem dostopa inovatorjev in državljanov do nacionalnih in regionalnih raziskovalnih in inovacijskih programov ter spodbujanjem sodelovanja med akademiki in gospodarstveniki; OPOZARJA, da so za uporabo in prevzemanje znanja na trgu ter pretvarjanje znanja v nove proizvode in storitve odločilne povezave med podjetji, tudi MSP, in raziskavami, ter da bi lahko z ustvarjanjem, krepitevijo in povezovanjem središč za raziskovanje in usposabljanje ter inovacije po vsej EU okrepili inovacijsko sfero; IZPOSTAVLJA prispevek ključnih omogočitev tehnologij, tudi IKT, k industrijski konkurenčnosti in vodilni vlogi EU;
5. POZIVA Komisijo, naj spodbuja uporabo načel in ukrepov iz svojega priporočila o upravljanju intelektualne lastnine pri dejavnostih prenosa znanja ter kodeksu ravnanja za univerze in druge javne raziskovalne organizacije iz leta 2008¹¹ ter skupaj z državami članicami izboljša poznavanje teh priporočil in po potrebi predlaga spodbude za uporabo tega priporočila, da bi tako s prenosom znanja še okrepila učinek raziskav in inovacij, in jo SPODBUJA, naj preuči nove rešitve za vzpostavitev mrež predstavitvenih in preskusnih zmogljivosti po vsej Evropi, v katerih lahko podjetja in zlasti MSP preskusijo svoje zadnje pametne proizvode in proizvodne sisteme, da bi tako zagotovila učinkovitejše uvajanje novih tehnologij;
6. poziva Komisijo, naj v skladu s priporočili skupine na visoki ravni za povečanje učinka raziskovalnih in inovacijskih programov EU ter poročilom delovne skupine za znanje za odprto znanost preuči, kako bi lahko v naslednjem okvirnem programu povečali podporo za razvoj znanj in kompetenc v projektih, ki jih financira EU;

¹¹ http://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/ip_recommendation_en.pdf

7. SPODBUJA Komisijo, naj redno spremlja inovacijski potencial in podpira politike in orodja za uporabo rezultatov projektov OP, na primer z grozdenjem dopolnjujočih se rezultatov ali z inovacijskim radarjem, ter jo s tem v zvezi POZIVA, naj razvije in začne izvajati strategijo za razširjanje in izkoriščanje ter tako še poveča razpoložljivost in uporabo rezultatov raziskovalnih in inovacijskih projektov ter pospeši njihovo potencialno prevzemanje, pri tem pa posebno pozornost nameni klavzulam o prostem dostopu in klavzulam o pravicah intelektualne lastnine v sporazumih o dodelitvi sredstev, kar bo še izboljšalo splošni učinek okvirnih programov;

Odprtost, razširjanje in mobilnost raziskovalcev

8. POUDARJA, da sta večja odprtost in razširjanje rezultatov raziskav v družbeno korist, ki omogočata evropskim raziskovalcem, inovatorjem, raziskovalnim organizacijam in industriji, zlasti MSP, da lažje prevzemajo te rezultate, skupaj z boljšimi okvirnimi pogoji za raziskave in inovacije predpogoja za izboljšanje evropske konkurenčnosti in blaginje;
9. POZDRAVLJA dejavnosti, s katerimi Komisija zagotavlja javno dostopnost informacij o podatkih in rezultatih iz raziskovalnih in inovacijskih projektov prek evropskega oblaka za odprto znanost, podatkovnega portala za Obzorje 2020, službe CORDIS ter uradnega portala Komisije za razširjanje raziskovalnih in inovacijskih rezultatov in podatkov, pridobljenih v projektih, financiranih na podlagi okvirnih programov;

10. POUDARJA, da so zagotavljanje in spodbujanje prostega dostopa do rezultatov javno financiranih raziskav, kot je prosti dostop do publikacij in raziskovalnih podatkov FAIR¹², ter optimalno razširjanje in izkoriščanje znanja pomembni dejavniki za izboljšanje evropske konkurenčnosti in rasti; SE ZAVEDA pomena izobraževanja in vseživljenjskega usposabljanja, tudi določanja ciljno usmerjenih agend za znanja in spretnosti, zlasti v zvezi s prostim dostopom do podatkov ter njihovim upravljanjem in obdelovanjem ter pravicami intelektualne lastnine; državam članicam in Komisiji NAROČA, naj podpirajo in izvajajo potrebne programe usposabljanja in spodbud, s katerimi bodo zagotovile, da bodo udeleženci, raziskovalci in inovatorji, ki sodelujejo v okvirnih programih, dali svoje rezultate na voljo za uporabo in ponovno uporabo;
11. SPODBUJA karierno načrtovanje za raziskovalce, vključno z mednarodno in medpanožno mobilnostjo kot delom nenehnega strokovnega razvoja in enim od ključnih dejavnikov za širjenje znanja; UGOTAVLJA, da morajo raziskovalci in drugi uporabniki podatkov za odprto znanost in izkoriščanje globalnih podatkovnih sfer osvojiti nove sklope znanj in spretnosti, potrebne pa so tudi spodbude in nagrade; POZIVA države članice in Komisijo, da podprejo kroženje znanja in v ta namen zagotovijo in razširijo možnosti za mobilnost in usposabljanje raziskovalcev ter poskrbijo za ustrezno spremljanje z uporabo ukrepov Marie Skłodowske-Curie, instrumentov COST in ERASMUS+ ter pobud, kot so EURAXESS, HRS4R in RESAVER;

¹² Podatki FAIR: najdljivi, dostopni, interoperabilni in ponovno uporabni podatki (*Findable, Available, Interoperable and Reusable data*)
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-data-mgt_en.pdf

Okvirni pogoji in sinergije med programi EU

12. POUDARJA, da je treba zagotoviti prosti dostop do rezultatov raziskav in tako spodbuditi njihovo uporabo ter inovatorjem, raziskovalnim ustanovam in podjetjem v vseh državah članicah omogočiti inovacijske dejavnosti; POUDARJA, da lahko evropska, nacionalne, regionalne in lokalne uprave pozitivno vplivajo na multiplikativni učinek inovacij s krepitvijo enotnega trga in inovacijske vrednostne verige, spodbujanjem javno-zasebnih partnerstev in potenciala za hitrejšo komercializacijo ter zasnovo, oblikovanjem in ustvarjanjem ugodnih okvirnih pogojev za raziskave in inovacije, med drugim ustreznih pravil o državni pomoči in inovacijam prijazne zakonodaje, na primer s posebnimi inovacijskimi dogovori in uporabo načela inovativnosti;
13. pri tem OPOZARJA, da je za hitrejšo kroženje znanja ključnega pomena pravo ravnotežje med zaščito pravic intelektualne lastnine in razširjanjem znanja z omogočanjem prostega dostopa;
14. PONOVO POUDARJA, da je treba izkoristiti sinergije med Obzorjem 2020 in drugimi ustreznimi programi EU, kot so evropski strukturni in investicijski skladi (skladi ESI) in program ERASMUS+. Te sinergije so lahko temelj za vzpostavitev odpornih regionalnih gospodarstev, spodbujanje vključevanja rezultatov vrhunskih raziskav v izobraževanje in usposabljanje ter podpiranje kroženja in prevzemanja znanja, katerega končni cilj je spodbujanje pozitivnega prelivanja med raziskovalnimi organizacijami, univerzami, industrijami in družbami po vsej Evropi;

15. zato OHRANJA MNENJE, ki je bilo izraženo v sklepih iz decembra 2017¹³, da morajo biti uredbe za OP ter evropske strukturne in investicijske sklade, pa tudi vsi drugi relevantni programi EU že od vsega začetka zasnovani z zavestjo o sinergizmu, koherentnosti, kompatibilnosti in dopolnjevanju na ravni zasnove, pa tudi izvajanja programov, s čimer naj bi dosegli znatno poenostavitev ter izboljšali uporabnost za končne uporabnike. To bi lahko pripomoglo k boljšemu obveščanju o podpori iz finančnih virov EU ter povečalo njen učinek;

Dolgoročna vzdržnost raziskovalnih infrastruktur

16. MENI, da imajo raziskovalne infrastrukture pomembno vlogo pri večanju in kroženju znanja, podpiranju znanstvene odličnosti in omogočanju raziskovalcem, da sodelujejo v čezmejnih raziskovalnih dejavnostih, ter IZPOSTAVLJA njihov prispevek k ustvarjanju visokokakovostnih podatkov;
17. IZREKA PRIZNANJE ESFRI za njegovo pozitivno vlogo pri spodbujanju razvoja najsodobnejših raziskovalnih infrastruktur v Evropi ter POUDARJA, da je treba nadalje okrepiti in utrditi sfero panevropskih raziskovalnih infrastruktur, da bi zagotovili njihovo dolgoročno vzdržnost;
18. POUDARJA, kako pomembna so nadaljnja prizadevanja v okviru ESFRI za bolj usklajeno odločanje o vzpostavljanju raziskovalnih infrastruktur v okviru ESFRI in sodelovanju v njih, kar je mogoče doseči zlasti z izmenjavo izkušenj o nacionalnih postopkih načrtovanja in nacionalnih praks glede proračunskih postavk;

¹³ Sklepi z dne 1. decembra 2017 z naslovom „Od vmesne ocene programa Obzorje 2020 k devetemu okvirnemu programu“ (dok. 15320/17).

19. izpostavlja pomen človeških virov ter znanj in spretnosti za usposabljanje, ki so ključni dejavniki za uspešnost raziskovalnih infrastruktur, ter SE ZAVEDA, da morajo raziskovalne infrastrukture okrepiti pristop, usmerjen v storitve; POZIVA države članice in Komisijo, naj v okviru ESFRI razvijejo skupni pristop k spremljanju njihove uspešnosti, ter SPODBUJA panevropske raziskovalne infrastrukture naj ga na prostovoljni podlagi vključijo v svoje upravljanje in preučijo, kako bi lahko to podprle z uporabo ključnih kazalnikov uspešnosti;
20. IZPOSTAVLJA pomen učinkovite rabe evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter Evropskega sklada za strateške naložbe pri podpiranju razvoja panevropskih raziskovalnih infrastruktur, da bi odpravili neravnotežje pri raziskavah in inovacijah v Evropski uniji. V zvezi s tem POZIVA države članice in Komisijo, naj preučijo, kako bi lahko skladneje uporabljale te programe ter razvile mednarodne sofinancirane raziskovalne in inovacijske dejavnosti, zlasti v podporo izgradnji in začetnim stopnjam delovanja, tudi začetku obratovanja¹⁴, panevropskih raziskovalnih infrastruktur;
21. POZIVA Komisijo in države članice, naj preučijo nove ukrepe, s katerimi bi zagotovile, da je evropska raziskovalna infrastruktura na voljo več uporabnikom in cenovno dostopnejša, ter pri tem kot podlago uporabijo Evropsko listino za dostop do raziskovalnih infrastruktur ter tako razvijejo politike za splošni pregledni dostop, tudi za namene usposabljanja in izpopolnjevanja raziskovalcev, vzpostavijo pa naj tudi sisteme za čezmejni dostop, na primer na podlagi sofinanciranja.

¹⁴ Postopek preskusa opreme, objekta ali obrata (ki so že nameščeni ali postavljeni ali skoraj postavljeni), da se preveri, ali delujejo v skladu z določenimi cilji ali specifikacijami.